

...olemisen liikkeestä, esiintulemisesta ja katoamisesta kreikkalaisilla on ainoastaan väärää käsityksiä. Ei mikään vain synny ja kuole, ilmesty ja katoa — olemisen liike on yhtymistä ja eroamista. Parempi olisikin nimetä esiintuleminen yhtymiseksi ja katoaminen eroamiseksi... (17)

...miten siitä, mikä ei jo ole hius, voisi tulla hius — ja miten siitä, mikä ei jo ole ihmisen lihaa, ihminen... (10)

...rajattoman ja jaottoman määrää emme voi tietää sen enempää asioista keskustellen kuin asioiden parissa toimienkaan... (7)

...kaikella on osansa kaikesta — paitsi järjestävästä järjestä; ja juuri se on kaikessa... (11)

...ja vaikka muulla on osansa kaikesta, järjestävä järki on jaotta, rajatta ja itsensä hallitseva — ei minkään huoli, vaan ainut joka ainoastaan itsensä on... (12)

...aurinko kätkee loistonsa kuuhan... (18)

Anaksagoras

Hän tuli kenties vieraana, mutta valontuojana, soihdunkantaja kreikkalaisten keskuuteen — oudosti jokeltavien sotilaiden mukana: Anaksagoras, järjen lähettiläs.

Anaksagoras syntyi likimain 500 eaa. Klazomenassa, Jooniassa. Ateenaan hän saapui suurten taisteluiden vuonna 480-479 eaa. Näin vieraasta tuli ensimmäinen ateenalainen filosofi.

Perikles otti Anaksagoraan opettajakseen. Perikleelle, Ateenassa kuullulle, oli myös suljettuja korvia, vastustajia, jotka vangitsivat opettajan, kun eivät päässeet viholliseensa käsiksi. Pistivät Anaksagoraan jumalattomuudesta vankilaan, auringon vääristäjän. Oppilas ei ollut Anaksagoraalle kiittämätön: Perikles pelasti opettajansa, lähetti tämän Lampsakukseen, jossa sai rauhassa opettaa ja lopulta kuolla elämästä kyllänsä saaneena 428 eaa. Anaksagoras lienee filosofeista ainoa, jonka kuolinpäivää kunnioitettiin pitkään koululaisten vapaapäivänä.

Mika Saranpää